

Het nieuwe Leven

Je kunt de Bijbel met allerlei bedoelingen lezen. Je kunt het zien als een cultureel boek, een historisch verslag, of een literaire uitgave. Wij menen dat de Bijbel daarenboven een boek is wat ons tot geloof wil opwekken. En als we het geloof aanvaarden wil de Bijbel ons laten zien wat de consequenties zijn. De Bijbel is daarmee een geloofsboek en een levensboek.

Het nieuwe Leven wil je helpen om dat te ontdekken. Deze uitgave biedt allerlei kadertjes en stukjes uitleg die je als lezer meer zicht geven op de bijbeltekst. Je vindt kernpunten van ieder bijbelboek. Er is een kort overzicht van een bijbelboek opgenomen. Je krijgt inzage in de hoofdthema's. Er zijn duizenden aantekeningen bij concrete bijbelteksten. En handige landkaartjes maken inzichtelijk waar de gebeurtenissen zich afspelen. Informatieblokken leggen moeilijke onderwerpen uit. Er zijn tientallen persoonsbeschrijvingen. En belangrijke Nederlandse auteurs hebben artikelen geschreven die laten zien hoe het geloof concreet handen en voeten kan krijgen in je leven.

Het nieuwe Leven is al jaren een van de meest gebruikte toelichtingen bij de Bijbel. Dat komt door de praktische insteek. De schrijvers zoeken steeds weer naar de praktische consequenties en nemen de lezer daarin mee. Het is die laagdrempeligheid die steeds weer nieuwe lezers aantrekt. Bijbel lezen hoeft niet ingewikkeld te zijn. Met een beetje hulp kan ieder kaf en koren onderscheiden. Deze uitgave helpt je daarbij.

Je kunt Het nieuwe Leven van het begin tot het einde lezen. Maar even zo goed kan je ergens midden in beginnen. Bijvoorbeeld bij het evangelie van Marcus. En zo al lezend en bladerend raak je meer vertrouwd met de manier waarop God in de wereld aanwezig is. Veel mensen gebruiken Het nieuwe Leven als een naslagwerk. Dat kan ook. Ze lezen in de Bijbel en stuiten op vragen, en op dat moment pakken ze Het nieuwe Leven om als het ware verder in gesprek te raken over het bijbelgedeelte. Al die manieren helpen om te groeien in oriëntatie en geloof.

Bijbeltekst als parafraze

Het nieuwe Leven verschijnt in combinatie met een complete bijbeltekst. Als bijbeluitgave is gekozen voor de versie van Het Boek, inclusief de revisie die in 2008 is doorgevoerd. Daarmee is de lezer verzekerd van een tekst die toegankelijk is en toch indringend aansluit bij de betekenis van de oorspronkelijke talen. Het Boek weet dat te realiseren door gebruik te maken van de parafraze. Een parafraze legt de nadruk op het communiceren van de inhoud. Er wordt net zo lang gezocht naar geschikte woorden totdat de lezer een maximaal begrip krijgt van wat de oorspronkelijke auteurs op papier hebben gezet. Er zijn in Nederland talloze andere vertalingen, die je woord-voor-woord-vertalingen zou kunnen noemen. Je krijgt als lezer van deze vertalingen bij een basiswoord in het Hebreeuws of Grieks in de regel één of een enkel woord in de eigen taal onder ogen. De woorddiscipline staat voorop. Een parafraze is opgezet vanuit een ander vertaalprincipe. Onze tekst gebruikt zo veel woorden als nodig zijn om de oorspronkelijke bedoeling maximaal recht te doen. Dat past bij een uitgave als deze, waarin het gaat om geloofsinzicht. Een parafraze is bij uitstek geschikt om dat doel te bereiken.

We geven een voorbeeld. Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthiërs over de hemel. Een moeilijke woord-voor-woord-vertaling heeft het over 'een hemelse woning die er nu al over wordt aangetrokken' (2 Korinthiërs 5:2). De parafraze van Het Boek geeft dat weer als een verlangen naar het moment dat we een hemels lichaam krijgen 'dat we zullen aantrekken zoals je nieuwe kleren aantrekt'. Het beeld is dus breder uitgewerkt. Als je een versimpelde woord-voor-woord-vertaling naslaat zie je dat complexe beelden niet meer worden weergegeven. In datzelfde stukje zegt een simpele woord-voor-woord-vertaling 'Als mijn aardse lichaam sterft, zal God mij een nieuw lichaam geven'. De parafraze van Het Boek houdt het beeld voor ogen van het Grieks, waarin twee beelden door elkaar spelen en geeft weer: 'Wij weten dat als ons lichaam sterft, wij een nieuw huis in de hemel krijgen'. De parafraze is dus toegankelijk en blijft betrouwbaar, zonder dat het al te veel versimpelt.

Toen de Amerikaanse theoloog Kenneth Nathaniel Taylor voor het eerst aan het project begon van de parafraze, las hij de tekst voor aan zijn kinderen aan tafel en nam hij de vrijheid om zaken die onduidelijk waren in de tekst met enkele woorden toe te lichten. Later schreef hij de teksten op. Ze werden uitgebracht als 'The Living Bible'. Het Boek is in Nederland beschikbaar sinds 1987. De versie die nu is gebruikt, is in 2008 gereviseerd. Tekst die misverstand kon oproepen, is eenduidig geformuleerd. Woorden die vaker in een bijbelboek voorkomen, zijn zoveel mogelijk consistent weergegeven zonder het principe van de parafraze te verloochenen. En door dit alles heen is de spelling van 2005 doorgevoerd. Lieuwe van Kampen heeft deze revisie in Nederland geleid.

Directe citaten van God

Er zijn al verschillende uitvoeringen van Het nieuwe Leven in Nederland verspreid. De uitvoering die nu voor je ligt, wijkt op een essentieel punt af van eerdere uitgaven. Deze editie verschijnt voor het eerst in een rode letter. Alle directe citaten van God zijn in deze kleur gedrukt. Dat maakt het bijbellezen nog boeiender. Want als je let op de rode letter, krijg je als lezer op een eenvoudige manier toegang tot de tekst. De citaten zijn namelijk een onderstreping van de kern in een gedeelte. Je ziet waar God zelf spreekt en dat is een sleutel om de rest van het hoofdstuk te interpreteren.

Je kan het vergelijken met het lezen van een krant of een tijdschrift. Je ziet dat journalisten regelmatig mensen sprekend invoeren in een artikel. De citaten drukken pregnant uit wat ze met het stuk als geheel willen zeggen. Zo spreekt God in de Bijbel om een situatie te interpreteren, mensen op een ander spoor te brengen, of mensen te bemoedigen. De uitgesproken tekst is het kompas wat aan het geheel van de tekst is meegegeven. Het gebruik van de rode letter wil niet zeggen dat andere gedeelten minder belangrijk zijn. God spreekt immers niet alleen met woorden; Hij is ook aanwezig in daden en ervaringen die mensen ten deel vallen. De rode woorden zijn wel een hulpmiddel om de zwarte stukken te duiden.

Uiteindelijk gaat het er om hoe God ons in ons leven aanspreekt. Je kunt daarom bij ieder stukje dat je leest in de Bijbel, de volgende vragen stellen:

- Wat zegt God in dit gedeelte tegen mij?
- Hoe kan ik dit gedeelte toepassen in mijn dagelijks leven?
- Kunnen we de verschillen in cultuur tussen bijbeltekst en onze tijd overbruggen?

De rode citaten kunnen helpen om de pointe te vinden. Ongeveer een kwart van de bijbeltekst is in de rode kleur geschreven. Ooit bedacht Louis Klopsch, een Amerikaanse redacteur de toepassing van de rode letter. Hij koos voor de rode kleur en verwees daarmee impliciet naar het bloed van Christus. Het bloed mag je dan zien als de drager van de bezieling van een mens. Als er offers in het Oude Testament worden gebracht vloeit het bloed van een dier als plaatsvervanger van het bloed van een mens. Met het sprenkelen van het bloed wil de offeraar zeggen dat hij of zij met bezieling God wil dienen. Het lijden en sterven van Christus heeft diezelfde betekenis. Christus sterft plaatsvervangend voor ons mensen. Met zijn offer is zijn bezieling God gewijd. De rode letter roept op die bezieling steeds weer aan de dag te leggen, het is een rode draad door het geheel van de tekst heen.

Inhoud van Het *nieuwe* Leven

Pag.	Oude Testament	Pag.	Nieuwe Testament
	Inleiding Het <i>nieuwe</i> Leven		
2	Genesis	1292	Mattheüs
91	Exodus	1368	Marcus
150	Leviticus	1420	Overzicht De twaalf leerlingen
186	Numeri	1422	Lucas
238	Deuteronomium	1499	Johannes
282	Jozua	1556	Samenvatting van de evangeliën
318	Rechters	1566	Handelingen
363	Ruth	1646	Romeinen
371	1 Samuël	1679	1 Korinthiërs
424	2 Samuël	1710	2 Korinthiërs
470	1 Koningen	1731	Galaten
518	2 Koningen	1748	Efeziërs
571	1 Kronieken	1763	Filippenzen
610	2 Kronieken	1774	Kolossenzen
662	Ezra	1788	1 Thessalonicenzen
682	Nehemia	1797	2 Thessalonicenzen
706	Esther	1803	1 Timotheüs
722	Job	1814	2 Timotheüs
766	Psalmen	1822	Titus
876	Spreuken	1828	Filemon
924	Prediker	1832	Hebreeën
939	Hooglied	1856	Jakobus
948	Jesaja	1868	1 Petrus
1020	Jeremia	1881	2 Petrus
1086	Klaagliederen	1888	1 Johannes
1096	Ezechiël	1900	2 Johannes
1156	Daniël	1903	3 Johannes
1184	Hosea	1906	Judas
1202	Joël	1910	Openbaring
1210	Amos		
1223	Obadja	1950	Gebruiksaanwijzing Het <i>nieuwe</i> Leven
1228	Jona	1958	Informatieblokken in Het <i>nieuwe</i> Leven
1234	Micha	1960	Personen in Het <i>nieuwe</i> Leven
1243	Nahum	1961	Artikelen van Nederlandse auteurs
1248	Habakuk	1962	Landkaarten in Het <i>nieuwe</i> Leven
1254	Zefanja		
1261	Haggai		
1266	Zacharia		
1282	Maleachi		

HET OUDE TESTAMENT

Schepping

Noach
(ongedateerd)

Abram geboren
2166 v.Chr.
(2000 v.Chr.)

Abram gaat Kanaän
binnen 2091 v.Chr.
(1925 v.Chr.)

Isaak geboren
2066 v.Chr.
(1900 v.Chr.)

KERNPUNTEN

DOEL

Verslaglegging van Gods schepping van de wereld en zijn verlangen naar een volk dat Hem aanbidden wil

SCHRIJVER

Mozes

GESCHREVEN VOOR

Het volk van Israël

DATERING

1450 - 1410 voor Christus

ACHTERGROND

Het gebied dat tegenwoordig het Midden-Oosten wordt genoemd

SLEUTELVERZEN

God schiep daarop de mens als zijn evenbeeld. Als man en vrouw schiep Hij hen (1:27).

Dan zal Ik u de vader van een groot volk maken. Ik zal u zegenen en uw naam overall beroemd maken. U zult vele anderen tot een zegen zijn. Als iemand u zegent, zal Ik hem zegenen en als iemand u vervloekt, zal Ik hem vervloeken. U zult voor alle volken een zegen zijn (12:2,3).

HOOFDPERSONEN

Adam, Eva, Noach, Abraham, Sara, Isaak, Rebekka, Jakob, Jozef

GENESIS IN VOGELVLUCHT

Begin...Start...Aanvang...Opening...

Deze woorden hebben iets verfrissends en optimistisch, of ze nu gaan over de dageraad, de geboorte van een kind, de prelude van een symfonie of de eerste kilometers van een familie die op vakantie gaat.

Een begin, probleemloos en veelbelovend, geeft hoop en maakt dat je verwachtingsvol de toekomst tegemoet ziet.

Genesis betekent 'begin' of 'oorsprong' en het is een verslag van het begin van de wereld, van de mensheid, van families, beschaving en redding. Het is het verhaal van Gods doel en zijn plan met de schepping. Genesis, als het boek dat het 'begin' beschrijft, zet de toon voor de hele Bijbel. Het laat ons niet alleen kennismaken met de persoon en het Karakter van God (Schepper, Bewaarder, Rechter, Verlosser), maar ook met de waarde en waardigheid van de mens (gemaakt naar Gods beeld, gered door genade, bruikbaar voor God in de wereld), de tragedie en de gevolgen van de zonde (de zondeval, de scheiding van God, het oordeel) en de belofte en verzekering van redding (verbond, vergeving en de beloofde Messias). God... met Hem begint Genesis. Ineens zien we Hem – majesteitelijk in zijn macht en bezig met een groots plan – bezig met de schepping van de wereld, met als grootste resultaat een man en een vrouw, gemaakt naar zijn beeld (1:26,27).

Niet lang daarna kwam echter de zonde in de wereld en werd Satan ontmaskerd. De onschuld en volmaaktheid van de schepping werden kapot gemaakt door de zondeval (de bewuste ongehoorzaamheid van Adam en Eva). De vriendschap met God was verbroken en het kwaad begon zijn vernietigende web te weven. Snel opeenvolgend lezen wij hoe Adam en Eva uit hun prachtige tuin werden verbannen, hoe hun eerste zoon een moordenaar werd en hoe het met de wereld van kwaad tot erger ging.

Ook lezen we hoe God uiteindelijk iedereen op aarde vernietigde, behalve een kleine familie, met Noach aan het hoofd als enige die God trouw gebleven was. Als we bij Abraham komen op de vlaktes van Kanaän, ontdekken wij het begin van Gods verbondsvolk en zien we zijn reddingsplan vorm aannemen: geloof leidt tot verlossing. Abrahams nakomelingen zullen Gods volk zijn en de Redder van de wereld zal voortkomen uit dit uitverkoren volk.

De verhalen over Isaak, Jakob en Jozef die hierop volgen, zijn veel meer dan slechts interessante persoonsbeschrijvingen. Zij leggen de nadruk op Gods beloften en zijn het bewijs dat Hij trouw en betrouwbaar is.

De mensen die wij in Genesis ontmoeten, zijn gewone, eenvoudige mensen en toch gebruikte God hen om grote dingen te doen. Hier worden levendige beelden geschetst die laten zien hoe God gebruik kan maken – en dat ook werkelijk doet – van allerlei soorten mensen om zijn plannen te verwezenlijken... zelfs mensen als jij en ik.

Lees Genesis en vat moed. Er is hoop! Hoe somber de toestand in de wereld ook lijkt, God heeft een plan. Hoe onbelangrijk en nutteloos jij je soms ook voelt, God houdt van je en wil jou gebruiken in zijn plan. Al ben je zondig en ver verwijderd van God, zijn redding is er ook voor jou. Lees Genesis... en vat moed!

Jakob & Esau geboren
2006 v.Chr.
(1840 v.Chr.)

Jakob vlucht
naar Haran
1929 v.Chr.
(1764 v.Chr.)

Jozef geboren
1915 v.Chr.
(1750 v.Chr.)

Jozef als slaaf
verkocht
1898 v.Chr.
(1733 v.Chr.)

Jozef heerser
over Egypte
1885 v.Chr.
(1720 v.Chr.)

Jozef sterft
1805 v.Chr.
(1640 v.Chr.)

GENESIS: EEN KORT OVERZICHT

A HET VERHAAL OVER DE SCHEPPING (1:1-23)

God schiep de hemel, de zeeën en het land. Hij schiep de planten, dieren, vissen en vogels. Maar de mens schiep Hij als zijn evenbeeld. Het kan gebeuren dat anderen ons zonder respect behandelen, maar we mogen zeker zijn van onze waarde en waardigheid, omdat we zijn geschapen als het evenbeeld van God.

B HET VERHAAL OVER ADAM (2:4-5:32)

1. Adam en Eva
2. Kaïn en Abel
3. Nakomelingen van Adam

Toen Adam en Eva door God werden geschapen, waren ze zonder zonde. Maar toen ze ongehoorzaam werden aan God en aten van de boom van kennis van goed en kwaad, werden ze zondig. Door Adam en Eva hebben wij de vernietigende kracht van de zonde leren kennen en de bittere gevolgen daarvan.

C HET VERHAAL OVER NOACH (6:1-11:32)

1. De zondvloed
2. De aarde opnieuw bevolkt
3. De toren van Babel

Noach werd gespaard voor de vernietiging door de zondvloed, omdat hij God gehoorzaamde en de ark bouwde. En zoals God Noach en zijn familie beschermde, beschermt Hij ook nu de mensen die Hem trouw zijn.

D HET VERHAAL OVER ABRAHAM (12:1-25:18)

1. God belooft Abram een groot volk
2. Abram en Lot
3. God belooft Abram een zoon
4. Sodom en Gomorra
5. Geboorte en het bijna-offer van Isaak
6. Isaak en Rebekka
7. Abraham sterft

Abraham werd gevraagd zijn land te verlaten, rond te zwerven in Kanaän, jaren te wachten op een zoon en deze vervolgens als brandoffer te offeren. In al deze tijden van zware beproeving bleef Abraham trouw aan God. Zijn voorbeeld leert wat het betekent om in geloof te leven.

E HET VERHAAL OVER ISAAK (25:19-28:9)

1. Jakob en Esau
2. Isaak en Abimelech
3. Jakob wordt gezegend door Isaak

Isaak was niet eigenzinnig. Hij verzette zich niet toen hij geofferd zou worden en later aanvaardde hij in blijdschap de vrouw, die een ander voor hem had uitgekozen. Net als Isaak moeten ook wij leren dat Gods wil belangrijker is dan wat wij zelf willen.

F HET VERHAAL OVER JAKOB (28:10-36:43)

1. Jakob sticht een familie
2. Jakob keert terug naar huis

Jakob was niet iemand die snel opgaf. Hij bleef meer dan veertien jaar trouw voor Laban werken. Later worstelde hij met God. Hoewel Jakob veel verkeerde dingen deed, leert zijn inzet ons wat het betekent ons leven in dienst te stellen van God.

G HET VERHAAL OVER JOZEF (37:1-50:26)

1. Jozef wordt als slaaf verkocht
2. Juda en Tamar
3. Jozef wordt gevangen gezet
4. Jozef wordt onderkoning van Egypte
5. Jozef ziet zijn broers terug in Egypte
6. Jakob en zijn nakomelingen verhuizen naar Egypte
7. Jakob en Jozef sterven in Egypte

Jozef werd door zijn broers als slaaf verkocht en onschuldig in de gevangenis gegooid door zijn meester. Uit het leven van Jozef leren we dat lijden – hoe oneerlijk ook – ons karakter kan versterken.

HOOFDTHEMA'S

THEMA

UITLEG

TOEPASSING

Begin

Genesis verklaart het begin van belangrijke zaken om ons heen: het heelal, de aarde, de mensheid, de zonde en Gods reddingsplan.

Genesis leert dat de aarde van oorsprong goed is gemaakt en zuiver was. Elk mens is voor God van grote waarde en uniek in zijn ogen. God is de Maker van al het leven en houdt het in stand.

Ongehoorzaamheid

De mensheid staat altijd voor moeilijke keuzes. Ongehoorzaamheid betekent dat mensen ervoor kiezen niet naar Gods wil te leven.

Genesis verklaart waarom de mensheid slecht is; de mensen kiezen ervoor het verkeerde te doen. Zelfs de grootste 'helden' in de Bijbel vielen God af en waren ongehoorzaam.

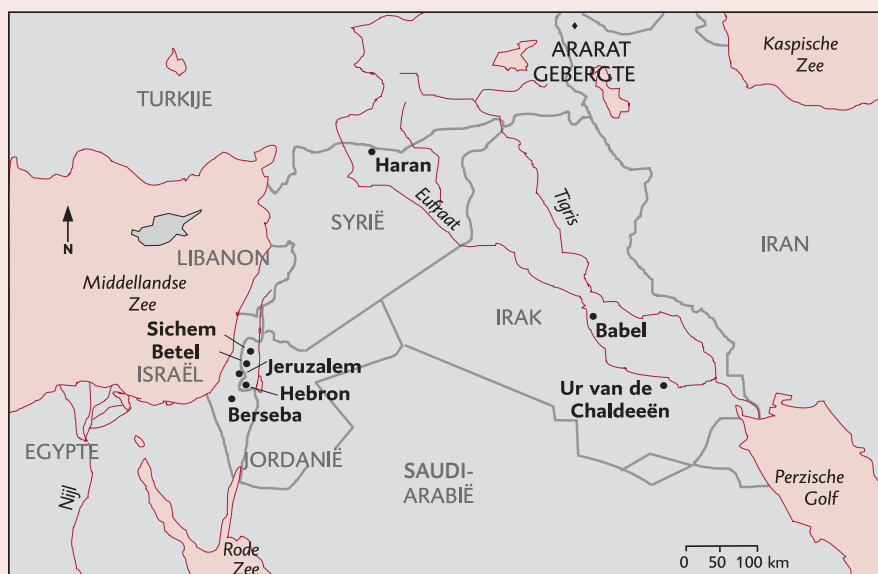
Zonde

Zonde vernietigt het leven van de mens. Dit gebeurt wanneer we God ongehoorzaam zijn.

Leven naar Gods wil maakt ons leven productief en geeft een grote voldoening.

THEMA	UITLEG	TOEPASSING
Beloften	God belooft de mensheid te helpen en te beschermen. Een dergelijke belofte wordt ook wel een 'verbond' genoemd.	God hield Zich destijds aan zijn beloften en Hij doet dat nog steeds. Hij belooft van ons te houden, ons te aanvaarden zoals we zijn en ons te vergeven.
Gehoorzaamheid	Het tegenovergestelde van zonde is gehoorzaamheid. Door God te gehoorzamen, wordt onze relatie met Hem hersteld.	De enige manier om in Gods beloften te mogen delen, is Hem te gehoorzamen.
Voorspoed	Voorspoed gaat veel dieper dan alleen materiële welvaart. Echte voorspoed en vrede zijn het gevolg van gehoorzaamheid aan God.	Wanneer mensen God gehoorzamen, vinden ze vrede; met Hem, met anderen én met zichzelf.
Israël	God stichtte het volk Israël om een toegewijd volk te hebben dat: 1 zijn handelen bekend zou maken in de wereld; 2 aan de wereld bekend zou maken wie Hij werkelijk is; 3 de wereld zou voorbereiden op de geboorte van Christus.	God zoekt ook nu naar mensen die Hem willen volgen. Wij moeten Gods waarheid en liefde aan alle volken bekend maken, niet alleen aan het onze. We moeten trouw zijn in het uitdragen van de boodschap die God ons heeft gegeven.

SLEUTELPLAATSEN IN GENESIS



Hedendaagse namen en grenzen zijn in grijs weergegeven.

1 Gebergte van Ararat

De zonde van Adam en Eva bracht de zonde in het menselijk ras. Jaren later was de zonde zo buitensporig groot geworden dat God besloot de aarde te vernietigen door een grote watervloed. Maar Noach, zijn familie, en een paartje van alle dieren zaten veilig in de ark. Toen het water zich terugtrok, bleef de ark steken op het gebergte Ararat (8:4).

2 Babel

Mensen leren het nooit. Weer nam de zonde toe en door trots verblind begonnen de mensen een enorme toren te bouwen als

een monument voor hun eigen grootheid; kennelijk dachten ze niet meer aan God. Als straf verspreidde God de mensen door hun verschillende talen te geven (11:8,9).

3 Ur van de Chaldeeën

Abram, afstammeling van Sem en vader van het Hebreeuwse volk, werd geboren in deze grote stad (11:28).

4 Haran

Terach, Lot, Abram en Sarai verlieten Ur en gingen, de vruchtbare krommingen van de rivier de Eufraat volgend, in de richting van

het land Kanaän. Onderweg vestigden zij zich tijdelijk in de stad Haran (11:31).

5 Sichern

God droeg Abram op Haran te verlaten en naar een plaats te gaan waar hij de stamvader van een groot volk zou worden (12:1,2). Dus reisden Abram, Lot en Sarai naar Kanaän en vestigden zich bij de stad Sichern (12:6).

6 Hebron

Abraham trok verder naar Hebron en dat werd zijn definitieve woonplaats (13:18). Zowel Abra-

ham, Isaak als Jakob hebben daar gewoond en zijn er begraven.

7 Berseba

Hier werd een waterput gegraven als teken van een eed tussen Abraham en het leger van koning Abimelech (21:31). Jaren later, toen Isaak rondtrok, verscheen God daar aan hem en bevestigde het verbond dat Hij had gesloten met zijn vader Abraham (26:23-25).

8 Betel

Nadat hij zijn broer had bedrogen, verliet Jakob Berseba en vluchtte naar Haran. Onderweg openbaarde God Zich aan Jakob in een droom en bevestigde ook aan hem het verbond dat Hij had gesloten met Abraham en Isaak (28:10-22). Jakob woonde in Haran, werkte voor Laban en trouwde met Lea en Rachel (29:15-28). Na een gespannen ontmoeting met zijn broer Esau, keerde Jakob terug naar Betel (35:1).

9 Egypte

Jakob had twaalf zonen, waaronder Jozef, zijn lievelingszoon. Jozefs tien oudere broers werden jaloers en op een dag verkochten ze hem aan Ismaëlitische handelaars, die op weg waren naar Egypte. Uiteindelijk ontwikkelde Jozef zich van Egyptische slaaf tot de 'rechterhand' van de farao door een hongersnood in Egypte te voorkomen. Zijn hele familie verhuisde van Kanaän naar Egypte en vestigde zich daar (46:3-4).

1:1

Johannes 1:1,2
Job 38:4
Psalmen 90:2
Jesaja 42:5; 44:24; 45:12,18
Handelingen 17:24
Hebreeën 11:3
Openbaring 4:11

1:2

Jeremia 4:23
Psalmen 104:30

1:3

Psalmen 33:6,9; 148:5
Hebreeën 11:3
2 Korinthiërs 4:6

1:5

Psalmen 74:16

A Het verhaal over de schepping (1:1-2:3)

Wij kunnen ons wel eens afvragen hoe onze wereld is ontstaan. Wel, hier is het antwoord. God schiep de aarde met alles erop en eraan. En Hij maakte de mens, als een beeld van Zichzelf. Hoewel wij niet kunnen begrijpen hoe Hij het heeft gedaan, is het duidelijk dat God alle leven heeft geschapen. Dit toont niet alleen Gods gezag over de mensheid aan, maar juist ook zijn grote liefde voor alle mensen.

1 De schepping

¹In het begin maakte God de hemelen en de aarde. ²De aarde was woest en leeg en over de watermassa lag een diepe duisternis. Maar de Geest van God zweefde boven de watermassa.

³Toen zei God: 'Laat er licht zijn.' En toen was er licht. ⁴Het beviel God en Hij maakte een duidelijke scheiding tussen het licht en het donker. ⁵Het licht noemde Hij 'dag' en het donker 'nacht'. Het werd avond en het werd weer morgen: de eerste dag.

IN HET BEGIN

Het onderwerp 'evolutie' is in de Bijbel niet aan de orde. De Bijbel gaat er juist van uit dat God de wereld schiep. Het bijbelse uitgangspunt van schepping botst niet met de wetenschap; het botst eerder met elk wereldbeeld dat niet van een schepper uitgaat. Toegewijde en oprechte christenen hebben evenwel geworsteld met 'het begin' van de schepping en zijn tot verschillende conclusies gekomen. Dit was natuurlijk te verwachten, omdat het bewijsmateriaal erg oud is en door de tand des tijds versplinterd. Bijbelkenners en wetenschappers zouden tegenstellingen en zwart-wit denken uit de weg moeten gaan. Theologen moeten ervoor oppassen de Bijbel niet iets te laten zeggen wat hij niet vermeldt en wetenschappers moeten de wetenschap niets laten verkondigen wat niet is vastgesteld. Het belangrijkste aspect van de voortdurende discussie is niet het verloop van de schepping, maar de oorsprong ervan. De wereld

is geen voortbrengsel van blind toeval of waarschijnlijkheid; God heeft de wereld geschapen.

De Bijbel vertelt niet alleen dat de wereld door God geschapen werd; belangrijker nog: de Bijbel vertelt wie deze God is en maakt de persoon van God bekend, zijn karakter en zijn plan voor zijn schepping. Ook wordt het diepste verlangen van God geopenbaard, namelijk op een nauwe manier om te gaan met de mensen, die Hij geschapen heeft. God heeft het uiterste gedaan om dit stand te brengen door zijn historische komst naar deze planeet in zijn Zoon, Jezus Christus. Wij kunnen deze God, die het heelal schiep, heel persoonlijk leren kennen. Hemel en aarde bestaan. Wij bestaan. God maakte alles wat wij zien en ervaren. Het boek Genesis begint met 'God heeft de hemelen en de aarde gemaakt'. Hier begint voor ons mensen de spannendste en meest boeiende reis, die je je maar kunt voorstellen.

■ **1:1** De eenvoudige verklaring dat God de hemelen en de aarde gemaakt heeft, is een van de grootste uitdagingen voor ons moderne verstand. De onmetelijke melkweg waarin wij leven, draait met de ongelooflijke snelheid van bijna 800.000 kilometer per uur. Maar zelfs met deze halsbrekende vaart heeft onze melkweg nog 200 miljoen jaar nodig om een draai te maken. En het heelal bevat meer dan een miljard melkwegstelsels als de onze. Sommige wetenschappers zeggen dat het aantal sterren gelijk is aan alle zandkorrels van alle stranden van de wereld. Toch functioneert dit complexe geheel van draaiende sterren met een opmerkelijke orde en regelmaat. Om te zeggen dat het heelal 'gewoon ontstond' of 'evolueerde', vereist meer geloof dan het besef dat God achter deze verbazingwekkende statistieken staat. God schiep een prachtig heelal. God *hoefde* het heelal niet te scheppen; Hij koos ervoor. Waarom? God is liefde en liefde is het beste zichtbaar in de houding naar iets of iemand anders. Daarom schiep God de wereld en de mensen... als een uiting van zijn liefde. We moeten Gods schepping niet reduceren tot wetenschappelijke termen. Denk eraan dat God de wereld schiep omdat Hij van ons houdt.

■ **1:1vv** Het scheppingsverhaal leert veel over God en over onszelf. We leren over God het volgende: **1** Hij is de scheppende kracht; **2** als Schepper is Hij onderscheiden van zijn schepping; **3** Hij is eeuwig en houdt de wereld in zijn hand. We leren over onszelf dat **1** wij waardevol zijn in Gods ogen, omdat Hij ervoor koos ons te maken en **2** wij belangrijker zijn dan de dieren. In 1:28 lees je meer over onze rol in de scheppingsorde.

■ **1:1vv** Maar hoe heeft God de wereld dan gemaakt? Dit blijft een onderwerp van bevlogen discussies. Sommigen zeggen dat het heelal ontstond na een plotselinge explosie. Anderen zeggen dat God alles in beweging zette, waarna de rest zich ontwikkelde in miljoenen jaren. Bijna elke oude godsdienst kent zijn eigen scheppingsverhaal. En bijna elke wetenschapper heeft een eigen mening over het ontstaan van het heelal. Maar alleen de Bijbel toont een oppermachtige God, die de wereld vanuit zijn grote liefde schiep en ons mensen er een speciale plaats in gaf. We zullen nooit alle antwoorden vinden op de vraag *hoe* God de wereld schiep, maar de Bijbel vertelt *dat* God de wereld schiep. Dat feit alleen al geeft waarde en waardigheid aan alle mensen.

■ **1:2** De uitdrukking 'de aarde was woest en leeg' verschaft ons het kader voor het scheppingsverhaal dat volgt. Tijdens de tweede en derde scheppingsdag gaf God *vorm* aan het heelal. In de volgende drie dagen *vulde* God de aarde met levende wezens. En het licht dat op de eerste dag was gemaakt, verdreef de duisternis.

■ **1:2** Het beeld van de Geest van God zwevend over de watermassa lijkt op een vogel, die zijn jongen beschermt en verzorgt (zie Deuteronomium 32:11; Jesaja 31:5). Gods Geest was actief betrokken bij de schepping van de wereld (zie Job 33:4; Psalmen 104:30). God blijft actief in zijn zorg en bescherming.

■ **1:3-2:7** Hoeveel tijd had God nodig om de wereld te scheppen? Er zijn twee basismeningen over de scheppingsdagen: elke dag was letterlijk een periode van 24 uur; **2** elke dag staat voor een onbepaalde tijdsperiode. De Bijbel geeft niet aan welke theorie de juiste is. De werkelijke vraag is echter niet hoeveel tijd God nodig

1:6

Jeremia 10:12

1:7

Job 38:8-11,16

Psalmen 148:4

1:9

Job 38:8-11

Psalmen 104:6-9

Spreuken 8:29

Jeremia 5:22

2 Petrus 3:5

1:11

Psalmen 65:10-14; 104:14

1:14

Psalmen 74:16; 104:19

Jeremia 10:2

1:16

Psalmen 136:8,9

Job 38:7,31,32

Psalmen 8:4

Jesaja 40:26

1:18

Jeremia 33:20,25

1:21

Psalmen 104:25,26

1:22

Genesis 1:28; 8:17

1:25

Jeremia 27:5

1:26

Psalmen 8:7-9; 100:3

Genesis 9:6

Jakobus 3:9

⁶Toen zei God: ‘Laat de watermassa uit elkaar gaan, zodat de wolkenhemel en de zeeën worden gevormd.’ ⁷Zo maakte God de wolkenhemel, door de watermassa te verdelen tussen hemel en aarde.

⁸Het werd avond en het werd weer morgen: de tweede dag.

⁹Daarna zei God: ‘Laat het water onder de hemel samenstromen in zeeën en het droge land zichtbaar worden.’ En dat gebeurde. ¹⁰God noemde het droge land ‘aarde’ en het samengestroomde water ‘zeeën’. God zag dat het goed was.

¹¹⁻¹²En God zei: ‘Laten er allerlei gewassen, zaaddragende planten en vruchtbomen met zaad in hun vruchten op aarde groeien. De zaden zullen steeds weer planten en bomen voortbrengen.’ Dat gebeurde en ook nu was het goed, zag God. ¹³Het werd avond en weer morgen: de derde dag.

¹⁴⁻¹⁵Toen zei God: ‘Ik wil dat er heldere lichten aan de hemel verschijnen om de aarde te verlichten en het verschil tussen dag en nacht aan te geven. Die lichten zullen de vaste tijden regelen en de dagen en jaren aangeven.’ En zo gebeurde het. ¹⁶God maakte twee grote lichten, de zon en de maan, die de aarde moesten verlichten. Het grootste licht, de zon, beheerste de dag en het kleinere, de maan, beheerste de nacht. Tegelijkertijd maakte God de sterren. ¹⁷Hij plaatste de lichten aan de hemel om de aarde te verlichten, ¹⁸dag en nacht aan te geven en het donker van het licht te scheiden. God zag dat het goed was. ¹⁹Het werd avond en het werd weer morgen: de vierde dag.

²⁰Vervolgens zei God: ‘Ik wil dat de zeeën wemelen van vis en ander leven en laat de lucht vol zijn met allerlei soorten vogels.’ ²¹Zo maakte God de grote zeedieren, allerlei vissen en vogels, elk naar hun eigen aard. En Hij keek er met welgevallen naar ²²en zegende ze. ‘Vermenigvuldig je en bevolk de zeeën,’ zei Hij tegen hen en tegen de vogels zei Hij: ‘Zorg dat jullie aantal groeit, zodat de aarde vol wordt.’

²³Het werd avond en het werd weer morgen: de vijfde dag.

²⁴God zei toen: ‘Laat de aarde dieren voortbrengen: vee, kruipende dieren en allerlei wilde dieren.’ En weer gebeurde wat Hij had gezegd. ²⁵God maakte alle soorten wilde dieren, vee en kruipende dieren, elk naar hun eigen soort. God zag dat ook dat goed was.

²⁶Toen zei God: ‘Laat Ons mensen maken die op Ons lijken en kunnen heersen over alle dieren op aarde, in de zeeën en in de lucht.’

DE SCHEPPINGSDAGEN

Eerste dag

Licht (en er was licht en duisternis)

Tweede dag

Lucht en water (verdeling van de watermassa)

Derde dag

Land en zee (samenstroming van water); begroeiing

Vierde dag

Zon, maan en sterren (om de dag en de nacht aan te geven en om de seizoenen, dagen en jaren aan te geven)

Vijfde dag

Vissen en vogels (in respectievelijk water en lucht)

Zesde dag

Dieren (om de aarde te ‘bevolken’)

De mens, man en vrouw (om voor de aarde te zorgen en omgang te hebben met God)

Zevende dag

God rustte en verklaarde dat alles wat Hij gemaakt had, zeer goed was

had, maar hoe Hij het deed. God maakte de wereld volgens een vooropgezet plan. Hij maakte niet eerst de planten en toen het licht. En Hij schiep man en vrouw als unieke wezens, die met Hem kunnen communiceren. Geen ander deel van de schepping kent dat bijzondere voorrecht. Het is niet het belangrijkste te weten hoeveel tijd God nodig had om de wereld te maken, of het nu een paar dagen was of een paar miljoen jaar. Waar het om draait is, zo zegt de Bijbel, dat Hij alles maakte op de manier, zoals Hij het bedoelde.

■ **1:6** Het ‘laat de watermassa uit elkaar gaan’ bracht een scheiding aan tussen de zee en de nevels in de lucht.

■ **1:25** Het feit dat ‘God zag dat het goed was’, wijst op zijn vermogen tot vreugde. Mensen voelen zich soms schuldig als ze blij zijn of trots op iets wat ze tot stand hebben gebracht. Dat hoeft niet. Zoals God zag dat zijn werk goed was, mogen wij blij zijn met ons werk. We kunnen echter niet blij zijn met ons werk als God er niet blij mee zou zijn. Doe jij dingen die zowel God als jezelf tot vreugde zijn?

■ **1:26** Waarom gebruikt God de meervoudsvorm als Hij zegt ‘laat Ons mensen maken die op Ons lijken’? Een theorie is dat het verwijst naar de Drie-eenheid: God, de Vader, zijn Zoon Jezus Christus en de Heilige Geest – ieder is God. Een andere uitleg stelt dat de meervoudsvorm wordt gebruikt om Gods majesteit aan te geven. Door de eeuwen heen gebruiken vorsten de meervoudsvorm als zij over zichzelf spreken. Uit Job 33:4 en Psalmen 104:30 weten we dat de Geest van God aanwezig was bij de schepping. Uit Kolossenzen 1:6 weten we dat Christus, de Zoon van God, meewerkte aan de schepping.

■ **1:26** Op welke manier lijken wij op God? De uitdrukking ‘Laat Ons mensen maken die op Ons lijken’ betekent niet dat God ons precies zo gemaakt heeft als Hij is. God is immers niet lichamelijk. In plaats daarvan zijn wij een afspiegeling van Gods heerlijkheid. God heeft geen zonden, is eeuwig en onbegrensd. Hoewel ons het vermogen is gegeven om zonder zonden en eeuwig te zijn, is ons ook de keus gegeven om hier niet aan te beantwoorden. We

²⁷God schiep daarop de mens als zijn evenbeeld. Als man en vrouw schiep Hij hen. ²⁸God zegende hen en zei: ‘Vermenigvuldig je, bevolk de aarde en onderwerp haar. Heers over de vissen, de vogels en alle andere dieren. ²⁹Kijk om je heen! Overal op aarde staan zaaddragende planten en vruchtbomen, die Ik jullie tot voedsel geef. ³⁰Al het gras en de planten heb Ik als voedsel aan de dieren en de vogels gegeven.’ ³¹Toen overzag God alles wat Hij gemaakt had en het was heel goed. Het werd avond en het werd weer morgen: de zesde dag.

1:27

1 Korinthiërs 11:7
Genesis 5:2
Mattheüs 19:4
Marcus 10:6

1:28

Genesis 9:1,7
Leviticus 26:9

1:29

Psalmen 104:14

1:30

Psalmen 104:14,27; 145:15

1:31

Psalmen 104:24
1 Timotheüs 4:4

2:2

Exodus 20:11; 31:17
Hebreeën 4:4

2:3

Leviticus 23:3
Jesaja 58:13

2:5

Genesis 1:11
Psalmen 65:10,11

2:7

Genesis 3:19
Psalmen 103:14
Job 33:4
Handelingen 17:25
1 Korinthiërs 15:45

2 De hof van Eden

¹Zo werden de hemelen en de aarde en alles wat leeft gemaakt. ²Op de zevende dag rustte God na afloop van zijn scheppend werk. ³Hij zegende die zevende dag en maakte hem tot een bijzondere, heilige dag, omdat Hij die dag zijn scheppingswerk besloot.

B Het verhaal over Adam (2:4-5:32)

Wanneer je meer te weten komt over je voorouders, helpt dat vaak om jezelf beter te begrijpen. Onze eerste voorouders, Adam en Eva, vormden de kroon op Gods schepping. Zij waren ook de uiteindelijke reden van de schepping van de wereld. Maar zij leefden lang niet altijd zoals God bedoelde. Uit hun fouten kunnen wij belangrijke lessen trekken over de juiste manier van leven. Adam en Eva leren ons veel over het karakter van de zonde en de gevolgen daarvan.

1. ADAM EN EVA

⁴Dit is een samenvatting van het werk dat de HERE God verrichtte toen Hij de hemelen en de aarde heeft gemaakt.

⁵Er waren nog geen planten of gewassen opgekomen uit de aarde, omdat de HERE God het nog niet had laten regenen. Ook was er nog niemand die het land kon bewerken. ⁶Er steeg echter een damp uit de aarde op die het land bevochtigde.

⁷Toen vormde de HERE God het lichaam van de mens uit stof van de aarde en blies hem de levensadem in. Zo werd de mens een levend wezen.

kunnen nooit als God worden, want Hij is onze Oppermachtige Schepper. Het hoogste dat wij kunnen bereiken, is dat in ons leven zijn karakter zichtbaar wordt door onze liefde, geduld, vergevingsgezindheid, vriendelijkheid en betrouwbaarheid. Het besef dat we naar Gods beeld gemaakt zijn en daarom veel van zijn karaktertrekken hebben, zorgt voor een gezonde basis van zelfwaardering. Menselijke waarde wordt niet bepaald door bezit, wat je bereikt hebt, lichamelijke aantrekkingskracht of populariteit. Zelfwaardering is het weten dat God ons heeft gemaakt naar zijn beeld. Omdat we op God lijken, kunnen we positief zijn over onszelf. Onszelf bekritisseren of naar beneden halen, betekent kritiek hebben op wat God gemaakt heeft en op de mogelijkheden die Hij ons heeft gegeven. Weten dat je waardevol bent, stelt je in staat om van God te houden, Hem persoonlijk te kennen. Het maakt dat je een waardevolle bijdrage bent voor de mensen om je heen.

■ **1:27** God maakte man én vrouw naar zijn beeld. Het is niet zo dat een van beiden meer op God lijkt dan de ander. Vanaf het begin zien we dat de Bijbel én de man én de vrouw beschouwt als de kroon op Gods schepping. Geen van beiden is in waarde gedaald.

■ **1:28** Over iets ‘heersen’ betekent er het absolute gezag over hebben. God heeft het hoogste gezag over de aarde en Hij oefent dit gezag uit met liefdevolle zorg. Als God iets van zijn macht aan de mensen geeft, verwacht Hij van ons dat we verantwoordelijkheid dragen voor het milieu en voor de andere wezens met wie we deze planeet delen. We mogen niet zorgeloos en verspillend zijn als we deze taak vervullen. God heeft de aarde met zorg gemaakt. Wij mogen daarom niet onverschillig zijn in onze zorg ervoor.

■ **1:31** God zag dat alles wat Hij gemaakt had, goed was. Hij bent een deel van Gods schepping en Hij is blij met jou zoals je bent. Je kunt je soms waardeloos voelen of van weinig belang. Vergeet dan niet dat God een goede reden had om jou te maken. Hij bent waardevol voor Hem.

■ **2:2,3** We leven in een wereld, gericht op actie! Het lijkt wel of er altijd iets te doen is en dat de tijd ontbreekt om rust te nemen. Toch laat God zien dat rusten belangrijk en goed is. Als God Zelf rustte na afloop van zijn werk, hoeft het ons niet te verbazen dat ook wij rust nodig hebben. Jezus laat dit zien in het Nieuwe Testament wanneer Hij en zijn leerlingen in een boot vertrekken om te ontkomen aan de druk van het volk (Marcus 6:31,32). Rustperiodes geven ons de kracht voor het werk dat wacht.

■ **2:3** God zegende de zevende dag; dit betekent dat Hij deze dag een speciaal doel gaf en apart zette. Dit is ook opgenomen in de Tien Geboden (Exodus 20:1-17), waar God gebiedt de sabbat te onderhouden.

■ **2:7** ‘Uit stof van de aarde’ wil zeggen dat er niets bijzonders is aan de chemische elementen, waaruit wij allemaal gemaakt zijn. Het lichaam is een levenloos omhulsel tot God het levend maakt met zijn ‘levensadem’. Als God zijn levensadem van ons wegneemt, wordt ons lichaam weer stof. Daarom komen ons leven én onze waarde van de Geest van God. Veel mensen scheppen op over wat ze bereikt hebben, alsof zij zichzelf die mogelijkheden hebben gegeven. Anderen voelen zich waardeloos, omdat ze niets hebben bereikt waarover ze kunnen opscheppen. Maar de realiteit is dat het leven en de waarde ervan komt van de God van de schepping. Hij kiest ervoor ons die mysterieuze en verbazingwekkende gave van het leven te geven. Schat het op zijn juiste waarde, dat doet Hij ook.



ADAM

Wij kunnen ons nauwelijks voorstellen hoe het was om de eerste en enige mens op aarde te zijn. Het is voor ons al heel wat om alleen te zijn; voor Adam lag dat anders: die kende zelfs nog geen ander mens. Hij miste veel van de dingen die ons gevormd hebben tot wie wij zijn: hij was nooit kind geweest en had geen ouders, familie of vrienden. Hij moest helemaal alleen leren mens te zijn. Gelukkig liet God hem niet lang alleen, maar gaf Hij hem een ideale kameraad en levensgezellin, Eva. Zij leefden in een volmaakte, onschuldige en open eenheid, zonder een zweem van schaamte.

Eén van Adams eerste gesprekken met zijn prachtige, nieuwe metgezel ging vast over de regels die God voor deze tuin had vastgesteld. Voordat God Eva maakte, had Hij Adam al volkomen vrijheid geschonken in de tuin.

Adam had verantwoordelijkheid gekregen op de tuin te passen en deze te verzorgen. Voor slechts één boom gold een voorwaarde: de 'Boom van de kennis van goed en kwaad'. Adam heeft dit zeker aan Eva duidelijk gemaakt. Toen Satan haar benaderde, wist zij heel goed dat de vruchten van deze boom niet gegeten mochten worden. Toch besloot zij ervan te eten en gaf het daarna ook aan Adam. Op dat moment stond het lot van de schepping op het spel. Helaas dacht Adam niet na over de gevolgen. Ook hij at ervan. In dat korte moment van weerstand werd iets wat groot, mooi en vrij was, verbrijzeld: Gods volmaakte schepping. De mens werd van God gescheiden door zijn wens naar 'eigen-wijsheid'. Of je nu een klein steentje of een grote kei tegen een ruit gooit, het resultaat is hetzelfde: de duizenden stukjes glas worden nooit meer dezelfde ruit.

God had echter – voor het geval de mens zou zondigen – al een plan klaar om de gevolgen van die opstandigheid te overwinnen. De hele Bijbel omvat het verhaal, waarin dat plan ontvouwd wordt. Uiteindelijk komt God Zelf naar de aarde door zijn Zoon Jezus Christus. Zijn volmaakte leven en dood maakte het voor God mogelijk vergeving aan te bieden aan ieder die met berouw daarom vraagt. Onze grote en kleine daden van opstandigheid zijn het bewijs dat wij van Adam afstammen. Alleen door aan Jezus Christus vergeving te vragen, kunnen wij kinderen van God worden.

STERKE KANTEN EN BEKWAAMHEDEN:

- De eerste bioloog: hij gaf elk dier zijn naam
- De eerste hovenier; hij werd in de tuin geplaatst om ervoor te zorgen
- Vader van het menselijk geslacht
- De eerste mens, gemaakt naar Gods beeld, en de eerste mens die een intieme, persoonlijke relatie heeft met God

ZWAKHEDEN EN FOUTEN:

- Vermeed verantwoordelijkheid en gaf een ander de schuld; verstopte zich liever dan naar voren te treden; verzon liever een uitvlucht dan de waarheid toe te geven
- Grootste fout: bracht samen met Eva de zonde in de wereld

LESSEN UIT ZIJN LEVEN:

- Net als Adam zijn ook wij naar Gods beeld gemaakt
- God wil mensen die ervoor kiezen van Hem te houden
- We moeten anderen niet de schuld geven van onze fouten
- Niemand kan zich voor God verstoppen

KERNPUNTEN:

- Plaats: hof van Eden
- Beroep: opzichter, tuinman, boer
- Familie: vrouw: Eva; zonen: Kaïn, Abel, Set en veel andere kinderen. De enige man die geen aardse vader en moeder had

SLEUTELVERZEN:

Adam zei: 'De vrouw die U mij hebt gegeven, heeft mij ervan gegeven en toen heb ik ervan gegeten' (Genesis 3:12).

Zoals alle mensen, als nakomelingen van Adam, sterven, zo zullen ook alle volgelingen van Christus levend worden gemaakt (1 Korinthiërs 15:22).

Over Adam wordt verteld in Genesis 1:26-5:5. Hij wordt ook genoemd in 1 Kronieken 1:1, Lucas 3:38, Romeinen 5:14, 1 Korinthiërs 15:22 en 45; 1 Timotheüs 2:13-14.

Onderdelen van Het *nieuwe Leven*

Boekinleidingen

Voorafgaand aan elk bijbelboek staat een inleiding, die is verdeeld in een aantal duidelijke onderdelen:

TIJDBALK	De tijdbalk (niet in alle boeken) plaatst het bijbelboek in de historische achtergrond. Het geeft een aantal belangrijke gebeurtenissen in dat boek, en het jaar waarin deze plaatsvonden.
KERNPUNTEN	Een lijst met achtergrondgegevens rond het bijbelboek. Informatie die je in één oogopslag kunt overzien.
IN VOGELVLUCHT	Een samenvatting van het boek met lessen die in het algemeen aan het boek als geheel kunnen worden ontleend.
EEN KORT OVERZICHT	Een schets van de inhoud van het bijbelboek. Het bevat een hoofdingeling, gemarkeerd door hoofdletters A, B en soms C. De daarbij behorende uitleg staat op de aangegeven plaats tussen de bijbeltekst van <i>Het Boek</i> . De onderverdeling van deze hoofdpunten is genummerd te vinden bij de aangegeven tekstplaatsen.
HOOFDTHEMA'S	Dit gedeelte is een weergave van de belangrijkste thema's van het bijbelboek. Het geeft een uitleg van het belang ervan en waarom die ook nu nog zo belangrijk zijn.
SLEUTELPLAATSEN	Een landkaart met de belangrijkste geografische gegevens met betrekking tot het bijbelboek. Deze sleutelplaatsenkaart staat niet bij alle boeken.

Voetnoten

Onder de bijbeltekst van *Het Boek* staan de voetnoten, die uitleg geven aan de bijbeltekst en wijzen op mogelijkheden voor toepassing in het persoonlijke leven.

Persoonsbeschrijvingen

Van 115 personen uit het Oude en Nieuwe Testament wordt het leven nader toegelicht in hun persoonsbeschrijving. Zij komen daardoor in een duidelijk licht te staan. Uit het leven van ieder van hen kunnen lessen worden geleerd.

Tekstverwijzingen

Naast de bijbeltekst van *Het Boek* staan verwijzingen naar relevante teksten in andere bijbelboeken. Zo zijn er duizenden verwijzingen, die bij bijbelstudie zeer nuttig en opbouwend zijn.

Landkaarten

Door het hele boek heen staan 197 landkaartjes, die gebeurtenissen geografisch weergeven.

Informatieblokken

Meer dan 260 apart tussengevoegde, informatieve blokken geven toelichting, informatie of lessen over specifieke – vaak moeilijke – onderwerpen.

Samenvatting van de evangeliën

Op pagina 1556 begint onder andere een samenvatting van de evangeliën. De belangrijkste gebeurtenissen uit het leven van Jezus Christus zijn – chronologisch – genummerd van 1-250.
Zo is een referentiekader ontstaan, waardoor elk verhaal in elk Evangelie kan worden gevonden.

Extra artikelen

Door Nederlandse auteurs zijn 21 extra artikelen geschreven die gericht zijn op geestelijke groei.

Alle onderdelen uit *Het nieuwe Leven* worden in de Gebruiksaanwijzing achterin verder toegelicht.

Begin regering
Herodes de Grote
37 v.Chr.

Jezus wordt
geboren
6/5 v.Chr.

Vlucht naar
Egypte
5/4 v.Chr.

Herodes
de Grote sterft
4 v.Chr.

Terugkeer
naar Nazareth
4/3 v.Chr.

Jezus bezoekt
als jongen de tempel
A.D. 6/7

TIJDBALK

Plaats het bijbelboek in de historische achtergrond.

Noemt een aantal belangrijke gegevens in dat boek en het jaar waarin deze plaatsvonden.

KERNPUNTEN

Achtergrondgegevens rond het bijbelboek. Informatie die in één oogopslag te overzien is.

KERNPUNTEN

DOEL

Verslaggeving over het leven van Jezus, zijn werk en zijn onderwijs

SCHRIJVER

Johannes Marcus. Hij hoorde niet bij de twaalf leerlingen. Hij vergezelt Paulus tijdens het begin van diens eerste zendingsreis (Handelingen 13:13).

GESCHREVEN VOOR

De christenen in Rome, de plaats waar hij ook dit Evangelie schreef

DATERING

Tussen 55 en 65 n.Chr.

ACHTERGROND

Het Romeinse Rijk onder keizer Tiberius Caesar. Het rijk, met zijn gemeenschappelijke taal en uitstekende transport- en communicatiesystemen, was er klaar voor om de boodschap van Jezus te horen. Deze boodschap verspreidde zich dan ook snel van volk naar volk.

SLEUTELVERS

Want zelfs Ik, de Mensenzoon, ben niet gekomen om Mij te laten dienen. Nee, Ik ben gekomen om te dienen en mijn leven te geven als losgeld voor velen (10:45).

HOOFDPERSONEN

Jezus, de twaalf leerlingen, Pilatus, de Joodse geestelijk leiders

BELANGRIJKE PLAATSEN

Kafarnaüm, Nazareth, Caesarea Filippi, Jericho, Bethanië, de Olijfberg, Jeruzalem, Golgotha

BIJZONDERE KENMERKEN

Marcus is het eerst geschreven Evangelie. De andere evangeliën citeren maar liefst 31 verzen uit Marcus. Marcus beschrijft meer wonderen dan enig ander Evangelie.

1368

MARCUS IN VOGELVLUCHT

Iedereen wil graag winnaar zijn. Verliezers zijn de mensen die niet als eersten de eindstreep halen. Jezus' woorden staan hier lijnrecht tegenover: 'En wie de voornameste wil zijn, moet ieders slaaf worden. Want zelfs Ik, de Mensenzoon, ben niet gekomen om Mij te laten dienen. Nee, Ik ben gekomen om te dienen en mijn leven te geven als losgeld voor velen' (10:44,45).

Jezus is de belangrijkste – de mensgeworden God, onze Messias – maar Hij kwam de geschiedenis binnen als een dienaar.

Dit is de boodschap van Marcus. Geschreven om de Romeinse christenen te bemoedigen en om aan te tonen dat Jezus de Messias is, presenteert Marcus een snelle opeenvolging van levendige tafereelen met Jezus in actie. Zijn ware identiteit wordt onthuld door wat Hij doet, niet door wat Hij zegt (achtien wonderen worden beschreven en slechts vier gelijkenissen). Marcus toont Jezus aan het werk. Als je Marcus leest, wees dan bereid actie te ondernemen, wees open voor Gods werk in jouw leven en voel je uitgedaagd om de wereld in te gaan en te dienen. Marcus slaat de geboorte van Jezus over en begint direct met het optreden van Johannes de Doper. In snel tempo wordt Jezus' doop behandeld, de verzoeking door de duivel in de woestijn en het kiezen van de leerlingen. Dan neemt Marcus ons mee naar het openbare werk van Jezus. We zien Jezus een boze geest weggagen, een melaatse genezen en een verlamde man wordt door Hem vergeven en genezen in het bijzijn van zijn vrienden.

Tijdens de volgende gebeurtenis roept Jezus Mattheüs en eet die avond bij hem thuis, samen met wat collega's van Mattheüs. Dit voorval was de oorzaak van het conflict met de Farizeeën en andere bijbelgeleerden, die Hem veroordeelden voor het eten met zondaren en het – in hun ogen – niet correct houden van de sabbat.

In hoofdstuk 4 staat Marcus even stil om een staaltje van het onderwijs van Jezus te geven: de gelijkenis van de zaaiër en het verhaal van het mosterdzaadje. Hierna worden we weer teruggevoerd naar Jezus' daden. Hij brengt de golven tot bedaren, verdrijft boze geesten en geneest het dochtertje van Jairus.

Na voor een aantal dagen terug te keren in Nazareth en daar, in de stad van zijn jeugd, afwijzing te ervaren, geeft Jezus zijn leerlingen de opdracht het goede nieuws overal te verspreiden. De tegenstand van Herodes en de Farizeeën neemt toe, Johannes de Doper wordt onthoofd, maar Jezus gaat door: Hij geeft 5000 man te eten, verjaagt een boze geest bij het dochtertje van een vrouw uit Tyrus, geneest een dove man en geeft nog eens 4000 man te eten.

Uiteindelijk is het tijd om de leerlingen te confronteren met zijn ware identiteit. Wisten zij eigenlijk wel wie Hij was? Petrus noemt Hem de Messias, maar laat meteen daarop blijken dat Hij de opdracht van Jezus niet begrijpt. Na de openbaring op de berg gaat Jezus door met onderwijzen en genezen. Hij confronteert de Farizeeën met zijn visie op echtscheiding en de rijke jongeman met het eeuwige leven. De blinde Bartimeüs wordt genezen.

De gebeurtenissen komen snel tot een climax. Het laatste Paasmaal, het verraad, de kruisiging en opstanding worden op dramatische wijze beschreven, samen met voorbeelden van Jezus' onderwijs. Marcus laat ons Jezus zien: in actie, dienend, opofferend en reddend!

IN VOGELVLUCHT

Samenvatting van het boek met lessen die in het algemeen aan het boek als geheel kunnen worden ontleend.

Tiberius Caesar wordt keizer
14

Optreden Johannes de Doper
26

Begin bediening van Jezus
26/27

Jezus kiest zijn twaalf leerlingen
28

Jezus geeft 5000 mensen te eten
29

Jezus gekruisigd; opstanding en hemelvaart
30

MARCUS: EEN KORT OVERZICHT

A GEBORTE EN VOORBEREIDING VAN JEZUS, DE DIENAAR (1:1-13)

B BOODSCHAP EN WERK VAN JEZUS, DE DIENAAR (1:14-13:37)

1. Jezus' werk in Galilea (1:14)
2. Jezus' werk buiten Galilea (7:24)
3. Jezus' werk in Jeruzalem (11:1)

C DOOD EN OPSTANDING VAN JEZUS, DE DIENAAR (14:1-16:20)

Jezus kwam niet onaangekondigd of onverwacht. De profeten van het Oude Testament hadden heel duidelijk de komst van de Messias voorspeld. Door God Zelf gezonden, zou Hij redding en eeuwige vrede brengen voor Israël en de gehele wereld. Johannes de Doper kwam en kondigde aan dat de langverwachte Messias eindelijk was gekomen en Zich spoedig onder het volk zou bevinden. In het tegenwoordige werk van God komt Jezus ook niet onaangekondigd of onverwacht. Toch zijn er velen die Hem afwijzen.

De Bijbel is de beste wegwijzer, maar sommige mensen gaan daar aan voorbij, net zoals de mensen voorbijgingen aan de boodschap van Johannes de Doper.

Jezus bezat alle macht van de Almachtige God: Hij bracht doden weer tot leven, liet blinden zien, genas zieken en bedaarde de ruwe zee. Ondanks al deze macht kwam Jezus toch als een dienaar naar de mensen toe. Wij kunnen zijn leven zien als een voorbeeld voor het onze, zeker als het om dienen gaat. Zoals Jezus God en andere mensen diende, horen wij dat ook te doen.

Jezus kwam als dienaar. Velen herkennen of erkennen Hem niet als de Messias. Wij moeten er ook voor oppassen dat we God of zijn wij niet verwerpen omdat die niet zou passen bij onze visie op Hem.

HOOFDTHEMA'S

THEMA

UITLEG

TOEPASSING

Jezus Christus

Alleen Jezus Christus is de Zoon van God. In Marcus toont Jezus zijn goddelijkheid door ziekten, boze geesten en de dood te overwinnen. Hoewel Hij de macht had om koning over de hele aarde te zijn, koos Jezus er juist voor de Vader te gehoorzamen en voor ons te sterven.

Toen Jezus opstond uit de dood, bewees Hij dat Hij God was, dat Hij zonden kon vergeven en dat Hij de macht heeft ons leven te veranderen. Door erop te vertrouwen dat wij door Hem worden vergeven, kunnen we – met Hem als onze gids – een nieuw leven beginnen.

Dienaar

Als de Messias vervulde Jezus de profetieën van het Oude Testament door naar de aarde te komen. Hij kwam niet als een veroverende koning, maar als een dienaar. Hij hielp de mensheid door hun over God te vertellen en hen te genezen. Hij ging zelfs nog verder: door zijn eigen leven te geven als een offer voor de zonde, diende Hij ons op een manier die niemand kan evenaren.

Met het voorbeeld van Jezus' dienstbaarheid aan ons, moeten wij bereid zijn God en de mensen te dienen. Dat je echt belangrijk bent in het Koninkrijk van Christus, wordt getoond door je houding van dienstbaarheid en opoffering. Ambitie en machtswellust mogen niet onze motieven zijn. In plaats daarvan horen we Gods werk te doen, omdat wij van Hem houden.

Wonderen

Marcus vermeldt meer wonderen van Jezus dan toespraken. Jezus komt duidelijk naar voren als een man van macht en actie en niet alleen van mooie woorden. Jezus deed wonderen om de mensen te overtuigen wie Hij was en om de leerlingen zijn ware identiteit als Zoon van God duidelijk te maken.

Hoe meer we ervan overtuigd raken dat Jezus God is, hoe meer we zijn kracht en liefde zullen gaan ervaren. Zijn machtige werk laat zien dat Hij in staat is iedereen te redden, ongeacht iemands verleden. Zijn wonderen van vergeving brengen genezing, heelheid en een veranderd leven voor mensen die Hem vertrouwen.

Bekendmaken van het Evangelie

Jezus richtte Zich in zijn openbare werk allereerst tot de Joden. Toen de Joodse leiders Hem gingen tegenwerken, ging Jezus ook naar de niet-Joodse wereld, waar Hij sprak en genas. Romeinse soldaten, Syriërs en andere heidenen hoorden het goede nieuws. Velen geloofden en volgden Hem. De laatste boodschap van Jezus aan de leerlingen daagde hen uit de wereld in te gaan en het Evangelie van redding te brengen.

Jezus overschreed nationale, raciale en economische grenzen om zijn goede nieuws te verspreiden. Jezus' boodschap over geloof en vergeving is er voor de hele wereld en niet alleen voor onze kerk, omgeving of ons land. We moeten verder kijken dan onze beperkte eigen kring en de wereldwijde visie van Jezus Christus vervullen, zodat overal mensen zullen zijn die deze belangrijke boodschap horen en gered zullen worden van zonde en dood.

HOOFDTHEMA'S

Is een weergave van de belangrijkste thema's van het bijbelboek. Geeft een uitleg van belang en toepassing ervan en waarom die ook nu nog zo belangrijk zijn.

KORT OVERZICHT
Schets van de inhoud van het bijbelboek. Bevat hoofdingeling (A/B/C). Daarbij horende uitleg staat op de aangegeven plaats tussen de bijbeltekst van Het Boek. Onderverdeling staat genummerd in de bijbeltekst op de vermelde tekstplaats.

SLEUTELPLAATSEN IN MARCUS

De weergave van Marcus is de meest chronologische van de vier evangeliën. Dit houdt in dat de meeste verhalen in tijdsvolgorde van de gebeurtenissen zijn geplaatst.

Hoewel het boek Marcus het kortste Evangelie is, bevat het wel de meeste gebeurtenissen.

De meeste activiteiten spelen zich af in Galilea, waar Jezus zijn werk begon. Kafarnaüm was de 'thuisbasis' van zijn werk (1:21; 2:1; 9:33), van waaruit Hij reisde naar steden als Betsaida, waar Hij een blinde man genas (8:22vv), Gennesareth, waar Hij veel zieken genas (6:53vv), Tyrus en Sidon (in het uiterste noorden), waar Hij ook weer veel mensen genas en boze geesten verdreef (3:8; 7:24vv) en Caesarea Filippi, waar Petrus erkende dat Hij de Messias was (8:27vv).

Na zijn werk in Galilea en omliggende gebieden ging Jezus naar het zuiden, naar Jeruzalem (10:1).

Voordat Hij daar naartoe ging, vertelde Jezus zijn leerlingen drie keer dat Hij in Jeruzalem gekruisigd zou worden, maar ook dat Hij weer uit de dood zou terugkomen (8:31; 9:31; 10:33,34).



Hedendaagse namen en grenzen zijn in grijs weergegeven.

SLEUTELPLAATSENKAART

Landkaart met de belangrijkste geografische gegevens en algemene informatie met betrekking tot het bijbelboek. Staat niet bij elk bijbelboek.

KORT OVERZICHT
Uitleg onderdeel
hoofdingeling, als
beschreven bij Kort
overzicht.

**BIJBELTEKST
HET BOEK**

1:1
Psalmen 2:7
Mattheüs 23:1-6, 11
Lucas 1:35; 3:1-6, 16
Johannes 1:24
Romeinen 8:3
1 Johannes 4:15
1:2, 3
Jesaja 40:3
Maleachi 3:1
Johannes 1:23
1:4
Handelingen 19:4
1:6
Leviticus 11:22

A Geboorte en voorbereiding van Jezus, de dienaar (1:1-13)

Marcus, het kleinste van de vier evangeliën, begint met Jezus' doop en verzoeking. Marcus gaat direct daarna tot actie over en bereidt ons voor op het werk van Christus. Het Evangelie van Marcus is beknopt, rechttoe rechtaan en het meest chronologisch.

1 De boodschap van Johannes de Doper

¹In dit boek wordt het goede nieuws van Jezus Christus verteld. ²Het is precies zoals geschreven staat in het boek van de profeet Jesaja: 'Luister, Ik stuur mijn boodschapper voor u uit om voor u een weg te banen.'

³En: 'Ik hoor de stem van iemand die roept in de woestijn: "Baan een weg voor de Here, maak zijn wegen recht."⁴ Deze boodschapper was Johannes de Doper. Hij leefde in de woestijn en vertelde de mensen dat zij zich moesten laten dopen als een openbaar getuigenis van hun besluit om de zonde de rug toe te keren, zodat God hen kon vergeven. ⁵Uit Jeruzalem en de provincie Judea kwamen vele mensen naar Johannes toe. Zij beleden hun zonden en lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan. ⁶Johannes droeg kleren

- **1:1** Als je vol bent van een grote gebeurtenis, wil je dat natuurlijk aan iemand vertellen. Het vertellen van dat verhaal kan het oorspronkelijke gevoel weer terugbrengen, doordat je het opnieuw beleeft. Bij het lezen van de eerste woorden van Marcus kun je zijn enthousiasme voelen. Stel je eens voor dat je te midden van de massa staat, terwijl Jezus geneest en spreekt. Stel je voor dat jij één van zijn leerlingen bent. Reageer op zijn woorden van liefde en bemoeidiging. En denk eraan dat Jezus kwam voor alle mensen, zowel voor ons die vandaag leven als voor de mensen van 2000 jaar geleden.
- **1:1** Marcus was geen leerling van Jezus, maar waarschijnlijk kende hij Jezus wel persoonlijk. In zijn Evangelie volgen de gebeurtenissen elkaar snel op. Hij stelt Jezus voor als een man die zijn woorden ondersteunt door daden die voortdurend bewijzen wie Hij is, de Zoon van God. Marcus wilde de christenen in Rome laten weten dat de enig ware Zoon van God zich vernederd had om hen te redden.
- **1:2** Waarom kwam Jezus juist op dit moment van de geschiedenis? De hele beschaafted wereld leefde tamelijk vreedzaam onder de Romeinse heerschappij, reizen was eenvoudig en men sprak een gemeenschappelijke taal. Het nieuws over Jezus' leven, dood en opstanding kon zich snel verspreiden door het uitgestrekte Romeinse Rijk. In Israël was het gewone volk ook klaar voor Jezus' komst. Na het optreden van Maleachi (die het laatste boek van het Oude Testament schreef) was er al 400 jaar geen door God gestuurde profeet geweest. De verwachting groeide dat er spoedig een belangrijke profeet zou komen. Of wellicht de Messias, over wie het Oude Testament vertelde! (zie Lucas 3:15).
- **1:2, 3** Jesaja was één van de belangrijkste profeten uit het Oude Testament. De tweede helft van het boek Jesaja is gewijd aan de belofte van verlossing. Jesaja schreef over de komst van de Messias, Jezus Christus, en de man die zijn komst zou aankondigen, Johannes de Doper. Johannes' oproep aan de mensen om 'een weg te banen' betekende dat zij hun egoïstische levenswijze moesten opgeven en de zonde de rug toekeren. Zij moesten Gods vergeving zoeken en een relatie met de Almachtige God aangaan. Dat konden zij doen door zijn woorden, zoals die in de Bijbel staan, te geloven en te gehoorzamen (Jesaja 1:18-20; 57:15).
- **1:2, 3** Marcus 1:2, 3 is een samengesteld citaat uit Maleachi 3:1 en Jesaja 40:3. Alleen Jesaja's naam wordt genoemd, omdat het gebruikelijk was om de woorden van verschillende profeten aan de belangrijkste profeet toe te schrijven. De vroegste manuscripten spreken over 'Jesaja'; latere manuscripten zeggen 'de profeten'.
- **1:2, 3** Honderden jaren eerder had de profeet Jesaja voorspeld dat Johannes de Doper en Jezus zouden komen. Hoe wist hij dat? God beloofde Jesaja dat er een Verlosser voor Israël zou komen en dat een stem in de woestijn gehoord zou worden om de weg voor

Hem gereed te maken. Jesaja's woorden waren voor veel mensen een troost, terwijl zij uitkeken naar de Messias. Te weten dat God zijn belofte houdt, is ook voor ons een troost.

■ **1:4** Waarom begint het Evangelie van Marcus met het verhaal van Johannes de Doper en niet met de geboorte van Jezus? Belangrijke Romeinse functionarissen werden in die tijd altijd voorafgegaan door een bode of heraut. Als de bode in de stad aankwam, wisten de mensen dat er spoedig een hooggeplaatst persoon zou aankomen. Omdat de lezers van Marcus vooral Romeinse christenen waren, begon hij zijn boek met Johannes de Doper, die de opdracht had de komst van Jezus aan te kondigen, de belangrijkste man die ooit leefde. Marcus schreef geen volledige biografie van Jezus, maar legde de nadruk op zijn reddende werk.

■ **1:4** Johannes koos ervoor in de woestijn te leven om: 1 zich af te zonderen van dingen die hem konden afleiden, zodat hij Gods opdrachten zou kunnen verstaan; 2 de onverdeelde aandacht van de mensen te krijgen; 3 de scherpe breuk aan te geven met de huichelarij van de geestelijke leiders, die hun rijkdom en positie verzoeken boven het doen van Gods wil; 4 de oudtestamentische profetieën te vervullen die zeiden dat Johannes een stem zou zijn 'die roept: Baan een weg in de woestijn voor de Here' (Jesaja 40:3).

■ **1:4** In het werk van Johannes was de doop een zichtbaar teken dat iemand besloten had zijn leven te veranderen, dat hij of zij een zondige en zelfzuchtige manier van leven opgaf en zich overgaf aan God. Johannes gebruikte een bekende gewoonte en gaf er een nieuwe betekenis aan. De Joden doopten vaak niet-Joden die zich tot het Jodendom bekeerd hadden. Maar een Joods als teken van bekering dopen, was een radicale verandering van de Joodse gewoonte. Het was een erkenning dat hij nog buiten het Koninkrijk stond (vgl. Johannes 3:3-5). De christelijke doop laat ook zien dat de gelovige met Christus gestorven, begraven en opgestaan is (zie bijv. 1 Petrus 3:21 en Romeinen 6:3-4).

■ **1:5** Het doel van Johannes' prediking was de mensen voor te bereiden om Jezus als Gods Zoon te aanvaarden. Hij riep de mensen op hun zonden persoonlijk te belijden. Voor het eerst liet hij hen op een heel andere manier nadenken over hun relatie met God. Om vergeving te kunnen aanvaarden, moet je erkennen dat je vergeving nodig hebt; oprecht berouw en echt geloof in Jezus Christus gaan dus samen. Berouw betekent dat wij ons afkeren van de zondige verleidingen en gedragingen van de wereld, die ons uiteindelijk op een dood spoor brengen en schade doen.

■ **1:6** De kleding van Johannes was niet bepaald de laatste mode van die tijd. Hij kleefted zich ongeveer zoals de profeet Elia (2 Koningen 1:8; Maleachi 4:4) om zich te onderscheiden van de geestelijke leiders, bij wie de kleding toonde hoe trots zij waren op hun positie. Johannes' opvallende verschijning weerspiegelde zijn opvallende boodschap.

VOETNOTEN
Geven uitleg over persoonlijke
toepassing van de bijbeltekst.

TEXTVERWIJZING
Relevante tekstplaat-
sen die betrekking
hebben op de bijbe-
horende bijbeltekst.

1:7
Johannes 1:15
1:8
Joël 2:28
Handelingen 2:4; 10:45;
11:15; 16
1:9
Mattheüs 3:17-18
Lucas 3:21, 22
Johannes 1:32-34
1:11
Psalmen 2:7
Jesaja 42:1
1:12
Mattheüs 4:1-11
Lucas 4:1-13
1:13
Mattheüs 3:16

van kameelhaar en had een leren riem om. Hij at sprinkhanen en honing van wilde bijen. ⁷Na mij, riep hij, 'komt er Iemand die belangrijker is dan ik. Ik ben het niet eens waard de riem van zijn sandalen los te maken.' ⁸Ik heb u gedoopt met water, maar Hij zal u dopen met de Heilige Geest.'

Het eerste optreden van Jezus

⁹Op een dag kwam Jezus daar ook. Hij was uit Nazareth gekomen om Zich door Johannes in de Jordaan te laten dopen. ¹⁰Direct toen Hij uit het water kwam, zag Jezus dat de hemel openscheurde en de Heilige Geest als een duif op Hem neerdaalde. ¹¹Een stem uit de hemel zei: 'U bent mijn geliefde Zoon. U verheugt mijn hart.' ¹²Onmiddellijk daarna werd Jezus door de Heilige Geest naar de woestijn gestuurd. ¹³Daar werd Hij veertig dagen lang door Satan op de proef gesteld. Hij was er alleen met de wilde dieren en de engelen zorgden voor Hem.

B Boodschap en werk van Jezus, de dienaar (1:14-13:37)

Marcus vertelt ons dramatische verhalen vol actie. Hij is de schrijver van het meest levendige verslag van Jezus' activiteiten. Hij legt meer de nadruk op feiten en acties dan op lering. Als wij zien hoe Jezus leefde, hebben wij het volmaakte voorbeeld voor ogen hoe wij nu moeten leven.

- **1:7,8** Hoewel Johannes werd beschouwd als de eerste echte profeet sinds 400 jaar, zou Jezus de Messias oneindig veel groter zijn dan hij. Johannes wees erop hoe onbelangrijk hij was in verhouding tot Degene die kwam. Hij was het niet eens waard de meest lage taak voor Hem uit te voeren, zoals het losmaken van zijn schoenen. Wat Johannes begon, maakte Jezus af. Wat Johannes voorbereide, maakte Jezus af.
- **1:8** Johannes zei dat Jezus zou dopen in de Heilige Geest; Jezus zou de Heilige Geest zenden die in iedere gelovige zou wonen. Johannes' doop met water bereidde mensen voor om de boodschap van Christus te ontvangen. Het was een teken van nederigheid en bereidwilligheid om de zonde de rug toe te keren. Dit was het begin van het geestelijke proces. Maar als Jezus doopt in de Heilige Geest, wordt de mens veranderd door de kracht van de Heilige Geest. Deze doop is het gevolg van het volbrachte werk van Jezus.
- **1:9** Als de doop door Johannes alleen gold voor de bekering van zonden, waarom werd Jezus dan gedoopt? Zelfs de grootste profeten (Jesaja, Jeremia, Ezechiël) moesten hun zondigheid en behoefte aan bekering belijden, maar Jezus hoefde geen zonde te belijden, Hij was zonder zonde. Hoewel het in wezen onnodig was, werd Jezus gedoopt om de volgende redenen: **1** te laten zien dat Hij Zich helemaal toewijdde aan de opdracht om de boodschap van verlossing aan alle mensen te brengen (Mattheüs 3:15); **2** te laten zien dat Hij werkelijk de Zoon van God was en dat God zijn opdracht bevestigde en bekrachtigde; **3** zijn optreden in het openbaar officieel te beginnen (Johannes 1:31-34); **4** Zich te vereenzelvigen met onze menselijkheid en zonde (2 Korinthiërs 5:21); de doop door Johannes had daardoor een andere betekenis dan de christelijke doop.
- **1:9** Jezus woonde in Nazareth, al sinds Hij een kleine jongen was (Mattheüs 2:22, 23). Nazareth was een klein stadje in Galilea, ongeveer halverwege het Meer van Galilea en de Middellandse Zee. Het werd door veel Joden veracht en gemeden omdat het een Romeinse militaire post was. Vrome Joden haatten de Romeinen, die hen belasting lieten betalen en weinig respect voor God toonden.
- **1:10,11** De Heilige Geest streek in de gedaante van een duif op Jezus neer en de stem uit de hemel was de bevestiging van God, de Vader, dat Jezus zijn goddelijke Zoon was en de beloofde Knecht (Jesaja 42:1). Hier zien wij alle Personen van de Drie-eenheid samen: Vader, Zoon en Heilige Geest.
- **1:12,13** Jezus liet de menigte achter en ging de woestijn in waar Hij door Satan verzocht werd. Verzoeking is alleen slecht voor ons als wij eraan toegeven. Wij moeten niet boos worden om innerlijke

beproeving of die haten, want daardoor kan ons karakter sterker worden en kan God ons waardevolle lessen leren. Als je geconfronteerd wordt met Satan en zijn verleidingen en met de onrust die hij brengt, denk dan aan Jezus. Hij gebruikte Gods Woord tegen Satan en overwon. Jij kunt hetzelfde doen (zie Jakobus 4:7).

■ **1:12,13** Satan is een engel die in opstand kwam tegen God. Hij bestaat echt, is niet symbolisch en werkt God en wie Hem gehoorzaamt, voortdurend tegen. Hij verzocht Eva in het paradijs en verleide haar tot zonde; hij verzocht Jezus in de woestijn en kon Hem er niet toe verleiden in zonde te vallen. Verzocht worden is geen zonde. Anderen verzoeken of toegeven aan verzoeking wél. Lees voor een meer gedetailleerd verslag van Jezus' verzoeking Mattheüs 4:1-11.

■ **1:12,13** Om Zich volledig met de mens te kunnen identificeren, moest Jezus de verzoeken van Satan ondergaan. Omdat Jezus werd verzocht en overwon, kan Hij ons op twee belangrijke manieren helpen: **1** als voorbeeld hoe wij aan verzoeken het hoofd kunnen bieden en **2** als onze helper, die precies weet wat wij nodig hebben, omdat Hij dezelfde ervaring had (in Hebreëen 4:15; 16 lees je meer over Jezus en zijn verzoeken).



JEZUS BEGINT ZIJN WERK

Toen Jezus zijn huis in Nazareth had verlaten om zijn werk te beginnen, nam Hij eerst twee maatregelen ter voorbereiding: zijn doop in de Jordaan door Johannes en de verzoeking door Satan in de woestijn van Judea. Na de verzoeken ging Jezus terug naar Galilea, waar Hij zich later vestigde in Kafarnaüm.

LANDKAART

Kaartje dat verwijst naar de geografische situatie in het betreffende gedeelte.

3:6

Mattheüs 22:16

3:7

Mattheüs 12:15-21

Lucas 6:17-19

Maar zij zeiden niets.⁵ Jezus keek boos om Zich heen, omdat zij zo hard en onverschillig waren, en het deed Hem pijn. Tegen de ongelukkige man zei Hij: 'Steek uw hand uit.'⁷ De man deed het en zijn hand werd op slag weer gezond.⁶ De Farizeeën liepen meteen de synagoge uit en gingen naar de leden van de partij van Herodes om met hen te overleggen hoe zij Jezus uit de weg konden ruimen.

⁷ Jezus week met zijn leerlingen uit naar het meer. Er liepen heel veel mensen achter hen aan.⁸ Die kwamen uit Galilea, Judea, Jeruzalem, Idumea, van de andere kant van de Jordaan, en ook uit de omgeving

BELANGRIJKE JOODSE GODSDIENSTIGE EN POLITIEKE GROEPERINGEN

NAAM/TEKST:	BESCHRIJVING:	OVEREENKOMST MET JEZUS:	VERSCHIL MET JEZUS:
Farizeeën Mattheüs 5:20 Mattheüs 23:1-36 Lucas 6:2 Lucas 7:36-47	Streng godsdienstige groepering, die pleitte voor een nauwgezette gehoorzaamheid aan de Joodse wet en haar tradities. Had veel invloed in de synagogen.	Respect voor de wet, geloofden in de opstanding van de doden, waren toegewijd aan het doen van Gods wil.	Verwierpen Jezus' uitspraak de Messias te zijn, omdat Hij niet al hun tradities volgde en omging met beruchte en slechte mensen.
Sadduceeën Mattheüs 3:7 Mattheüs 16:11, 12 Marcus 12:18	Rijke Joodse groep van priesters afkomstig uit welgestelde kringen. Verwierp het gezag van de Bijbel buiten de vijf boeken van Mozes. Profiteerde van de handel in de tempel. Samen met de Farizeeën vormden zij de twee grootste partijen in de Joodse Hoge Raad.	Toonden veel respect voor de vijf boeken van Mozes en voor de heiligheid van de tempel.	Ontkenden de opstanding uit de dood. Waren van mening dat de tempel ook gebruikt mocht worden als een plaats om te handelen.
Godsdienstleraar Mattheüs 7:29 Marcus 2:6 Marcus 2:16	Professionele uitleggers van de wet; zij legden vooral de nadruk op tradities. Veel godsdienstleraren waren tevens Farizeeër.	Respect voor de wet. Toegewijd aan het gehoorzamen van God.	Ontkenden het gezag van Jezus om de wet opnieuw uit te leggen. Verwierpen Jezus als de Messias, omdat Hij hun tradities niet gehoorzaamde.
Aanhangers van Herodes Mattheüs 22:16 Marcus 3:6 Marcus 12:13	Joodse politieke partij, bestaande uit aanhangers van koning Herodes.	Onbekend.	Waren bang dat Jezus politieke instabiliteit zou veroorzaken. Zagen Jezus als bedreiging voor hun politieke toekomst, juist toen zij poogden hun verloren gegane politieke macht van Rome terug te winnen.
Zeloten Mattheüs 10:4 Lucas 6:15 Handelingen 1:14	Een hevig toegewijde groep Joodse patriotten, die vastberaden was de Romeinse overheersing van Israël te beëindigen.	Bezorgd om de toekomst van Israël. Geloofden in de Messias, maar herkenden Jezus niet als door God gezonden.	Geloofden dat de Messias een politiek leider moest zijn, die Israël zou bevrijden van de Romeinse bezetting.
Essenen geen	Joodse kloosterorde, die zowel rituele en ceremoniële reinheid als persoonlijke heiligheid in praktijk bracht.	Benadrukten rechtvaardigheid, eerlijkheid en toewijding.	Het vervullen van gedetailleerde ceremoniële rituelen was een wezenlijk aspect van hun rechtvaardigheid.

■ **3:5** Jezus was boos om de liefdeloze houding van de Farizeeën. Boosheid op zich is niet verkeerd. Het hangt ervan af wat ons boos maakt en wat wij met onze boosheid doen. Te vaak uitte we onze boosheid op een egoïstische en schadelijke manier. Zo is Jezus niet. Hij gaf uiting aan zijn boosheid om daarmee een probleem op te lossen, nl. de hand van de man te genezen. Gebruik je energie om opbouwende oplossingen te vinden en niet om het probleem groter te maken en mensen neer te halen.

■ **3:6** De Farizeeën vormden een Joodse godsdienstige groepering die ijverig de oudtestamentische wetten en hun eigen godsdienstige tradities hield. Zij waren in hoog aanzien bij het

volk, maar haatten Jezus omdat Hij hun trotse houding en onheuse motieven aan de kaak stelde. De Herodianen vormden een Joodse politieke partij die het koningshuis van Herodes de Grote steunde en dus de heerschappij van Rome. Jezus was ook voor hen een bedreiging omdat Hij hun politieke ambities dwarsboomde. De Farizeeën en Herodianen, die normaal gesproken vijanden waren, spanden samen tegen Jezus omdat Hij hun ware aard aan het licht bracht en hun macht en reputatie aantastte.

■ **3:7,8** Terwijl Jezus de geestelijke leiders razend maakte, werd Hij steeds meer geliefd bij het volk. Sommigen waren nieuwsgierig, anderen kwamen voor genezing. Sommigen zochten bewijzen die

INFORMATIEBLOKKEN

Informatieve blokken tussen bijbeltekst en voetnoten. Bevatten toelichting, informatie of lessen over specifieke, vaak moeilijke onderwerpen. Deze uitgave bevat ruim 260 informatieblokken.



MARIA

Het moederschap is soms een pijnlijk voorrecht. De jonge Maria van Nazareth had het unieke voorrecht de moeder te zijn van de Zoon van God. Toch begrijpen moeders overal ter wereld de pijn en de vreugde van haar moederschap. Maria was de enige mens die én bij de geboorte van Jezus aanwezig was én getuige was van zijn dood. Zij zag Hem komen als haar pasgeboren zoontje en ze zag Hem sterven als haar Verlosser. Tot aan het onverwachte bezoek van Gabriël liep het leven van Maria precies zoals ze zich had kunnen wensen. Ze was onlangs verloofd met een plaatselijke timmerman, Jozef, en bereidde zich voor op haar leven als getrouwde vrouw. Maar Maria's leven stond op het punt ingrijpend te veranderen. Engelen maken nooit een afspraak, voordat ze iemand bezoeken. Maria vond de begroeting van de engel vreemd en was bang voor hem. Het leek wel alsof ze de winnares was van een wedstrijd waaraan ze nooit had deelgenomen.

Daarna hoorde ze het nieuws dat bijna iedere vrouw in Israël graag wilde horen: dat haar kind de Messias zou zijn, de Redder die God beloofd had. Maria twijfelde niet aan de boodschap, maar vroeg zich wel af hoe zij nu zwanger kon worden.

Gabriël vertelde haar dat haar kind de Zoon van God zou zijn. Zij gaf een antwoord dat God graag van alle mensen zou horen, maar waar Hij vaak tevergeefs op wacht: 'Goed, de Here mag met mij doen wat Hij wil' (Lucas 1:38).

Later kunnen we uit haar vreugdelied bij Elisabeth opmaken hoe goed Maria God kende, want haar gedachten waren vol van zijn woorden uit het Oude Testament. Veertig dagen na zijn geboorte werd Jezus naar de tempel gebracht om aan God te worden opgedragen. Daar ontmoetten Jozef en Maria twee profeten, Simeon en Anna, die het kind herkenden als de Messias en God prezen. Simeon waarschuwde Maria met woorden waar zij later nog vaak aan zou moeten terugdenken: 'Er zal een zwaard door uw ziel gaan' (Lucas 2:34).

Het was haar pijnlijke voorrecht als moeder te zien hoe haar Zoon werd afgewezen en gekruisigd door de mensen die Hij kwam redden.

We kunnen ons voorstellen dat Maria, zelfs als ze tevoren geweten had wat ze als moeder van Jezus zou moeten lijden, hetzelfde antwoord zou hebben gegeven.

STERKE KANTEN EN BEKWAAMHEDEN:

- De moeder van Jezus, de Messias
- De enige mens die van zijn geboorte tot zijn dood bij Jezus was
- Beschikbaar voor God
- Kende het Woord van God en paste dat toe

LESSEN UIT HAAR LEVEN:

- Gods beste dienaren zijn vaak eenvoudige mensen die beschikbaar zijn voor Hem
- Gods plannen omvatten buitengewone gebeurtenissen in het leven van gewone mensen
- Het karakter van een mens komt tot uiting in diens reactie op het onverwachte

KERNPUNTEN:

- Waar: Nazareth, Bethlehem
- Beroep: Huisvrouw
- Familieleden: Echtgenoot: Jozef. Oom en tante: Zacharias en Elisabeth. Zonen: Jezus, Jakobus, Jozef, Judas en Simon plus dochters.

SEULETVERS:

'Goed,' zei Maria, 'de Here mag met mij doen wat Hij wil. Ik hoop dat het zo zal gaan als u mij hebt gezegd' (Lucas 1:38).

Het verhaal van Maria is door alle evangeliën heen geweest. Zij wordt ook genoemd in Handelingen 1:14.

PERSOONSBESCHRIJVING

Nadere toelichting op het leven van 119 personen uit het Oude en Nieuwe Testament. Uit het leven van ieder van hen kunnen lessen worden geleerd, zowel positief als negatief.



HOE BEWEEGT DE HEILIGE GEEST JOU?

Het bijbelse woordje voor Heilige Geest is 'pneuma'. Pneuma betekent ook wind. De Geest is als de wind. De wind heeft alles te maken met beweging. Door de wind bewegen de bomen. De wind blaast zeilboten vooruit. Door de Heilige Geest kom jij in beweging. Beweging is belangrijk in je geloof. Want stilstand is achteruitgang.

In beweging komen is simpel dat jij dingen gaat doen. God heeft jou zo gemaakt dat je van alles kunt. De Heilige Geest wil je helpen om goed te doen. Hij wil van jou een mooi en liefdevol mens maken.

Toen ik nog actief volleybalde moest ik soms op de reservebank zitten. Daar baalde ik van. Nietsdoen en toekijken is niet leuk. De Heilige Geest wil niet dat jij een (kerk)bankzitter bent.

Juist door te doen leer je veel. Je kunt wel een boekje lezen over surfen, maar door het gewoon te doen, leer je het veel sneller. Geloven wordt gaaf en heel praktisch als je iets gaat doen. Je zult zien dat wat God wil ook echt werkt. Als je niets doet blijft het geloof vaag. Het is dan helemaal niet erg om fouten te maken. Iedereen leert met vallen en opstaan. Als je maar leert. Als je maar groeit.

Sommige mensen kunnen niet veel omdat ze ziek zijn. Een gehandicapte vriend van mij kan niet zoveel doen. Toch betekent hij heel veel voor mij en anderen. Ik leer heel veel van hem. Het gaat er God om dat je leven betekenisvol is. Anderen denken dat ze niets kunnen. Ze vinden zichzelf waardeloos. Voor God ben jij onmisbaar en waardevol. Hij heeft jou nodig. Hij heeft jou zo gemaakt dat je echt iets kunt. Als je gaat leren dat God je intens liefheeft, kun je misschien ook weer een beetje van jezelf gaan houden. Als je van je zelf houdt, kun je ook anderen liefhebben.

In beweging komen is dat je groeit. Zoals jouw lichaam groeit, kan ook je geloof groeien. Geloofsgroei is vooral dat je steeds beter weet en ervaart hoe groot God is. God is en jij groeit. God groeit niet. Hij is af, volmaakt en compleet. Hoe meer je gaat zien hoe groot God is, hoe meer jouw geloof zal groeien, hoe meer je ook van hem gaat verwachten. Kijk maar naar wat God allemaal gedaan heeft en naar wat Hij nog steeds doet. Kijk eens in de spiegel en zie dat je een wonder bent. In beweging komen heeft te maken met beweging. Wat is dat? Onbewogen mensen zijn koude kikkers. Niets lijkt ze te raken. Ze zien uitgehongerde kindertjes op tv en zappen vrolijk verder naar de volgende zender.

Jezus kijkt steeds vol beweging naar mensen. Hij vindt het verschrikkelijk als ze ziek zijn. Hij vindt het echt erg als we elkaar pijn doen. Het raakt Hem. Het zet Hem in beweging. Hij wil niets anders dan van deze wereld een betere wereld maken. Daar heeft Hij jou bij nodig. Daarom zorgt de Heilige Geest ervoor dat jij steeds meer op Jezus gaat lijken. Hij leert jou om ook geraakt te worden. Het raakt je dat die oude vrouw haar boodschappentas haast niet kan tillen. Je komt in beweging en helpt tillen. Als je samen tilt is de tas veel lichter.

Om in beweging te komen moet je soms ook even stilstaan. Het stoplicht staat op rood. Jezus zoekt steeds de stilte en de rust op om te bidden. Bid jij om de Geest? Ga jij voor meer beweging? Rust dan ook eens uit.